

A Családvédelmi Akcióterv első éve

Betekintő

A 2019 júliusában indult Családvédelmi akcióterv intézkedései közül egy év elteltével legtöbben a babaváró támogatást igényelték. Az első évben már közel 100 ezer pár élt a lehetőséggel, akiknek több mint négyötöde a maximális összeget, azaz a 10 millió forintot vette fel. Egy év alatt a CSOK kölcsönöket 11,5 ezren, a jelzáloghitel elengedést csaknem 13 ezren, a nagycsaládosok autóvásárlási támogatását 27 ezren, a négygyermekes anyák szja-mentességét 43 ezren vették igénybe. A gyermekek felügyeletét a bővülő bölcsődei rendszer és a nagyszülői gyed segíti.

A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) 2019-ben és 2020-ban is megvizsgálta az Családvédelmi Akcióterv népszerűségét. Az 1000 fős közvéleménykutatásokból kiderült, hogy az intézkedések támogatottsága a tavalyi magas értékhez képest is nőtt, 10-ből 9-en egyetértének mind a hét intézkedéssel. Legnépszerűbbek a bölcsődefejlesztések, a babaváró támogatás és a CSOK, de a széleskörű társadalmi támogatottságot jelzi, hogy a többi lehetőség is a megkérdezettek háromnegyede szerint kifejezetten hasznos és ugyanennyien egyetértettek azzal is, hogy a Családvédelmi Akcióterv javíthatja Magyarországon a népesedési helyzetet.

Bevezetés

2010 előtt Magyarországon a gyermekvállalás sokat veszített korábbi társadalmi értékéből és ahhoz, hogy ez megváltozzon, aktív kormányzati intézkedések kellettek. Az elmúlt évek következetes, kiszámítható családpolitikája azt mutatja, hogy lehet változtatni a negatív tendenciákon. A gyermekvállalási kedv növekszik, és bár 2014 óta a Magyarországon született gyermekek száma stagnál, ez a gyermekvállalási korban lévő nők számának jelentős, évi csaknem 20 ezer fővel történő csökkenésére vezethető vissza. A teljes termékenységi arányszám a 2011-es 1,23-ról 2018-ra 1,49-ra emelkedett, ezzel a termékenység tekintetében a sereghajtók közül felzárkóztunk az európai középmezőnyhöz.

Orbán Viktor miniszterelnök a 2019. február 10-i évértékelő beszédében bejelentette, hogy egy hétpontos Családvédelmi Akciótervet indít a kormány, melynek célja a gyermekek születésének ösztönzése és a családok még fokozottabb támogatása.

A családvédelmi akcióterv elemei:

1. fiatal házások gyermekvállalásának segítése a babaváró támogatással
2. az otthonteremtési program bővítése a CSOK-hoz kapcsolódó kölcsönökkel
3. a gyermeket vállaló családok jelzáloghitel-tartozásának csökkentése,
4. a legalább négygyermekes nők szja-mentessége,
5. a nagyszülői gyed bevezetése,
6. a nagycsaládosok autóvásárlásának támogatása,
7. bölcsődefejlesztés folytatása, új bölcsődei férőhelyek létrehozása.

A Családvédelmi Akcióterv több irányból is hatást kíván gyakorolni a gyermekvállalás alakulására. Segítséget nyújt az egy-, két-, illetve három vagy többgyermekes családoknak és a családalapítás előtt állóknak is. Továbbá látható az a kormányzati szándék, amely a munka és a családi élet összeegyeztetésének és általában a családi élet megszervezésének könnyítését célozza, ilyen például a bölcsődefejlesztés, a nagyszülői gyed, de ebbe az

irányba mutat a négygyermekes édesanyák személyi jövedelemadó mentessége is, valamint az autót vásárlási támogatás. Kiemelt cél maradt a fiatalok családalapításának és otthonteremtésének segítése, erre alkalmas a babaváró támogatás, a jelzáloghitel csökkentése, valamint a CSOK további bővítése.

Javuló demográfiai kilátások

Kedvező jel, hogy valamennyi népesedési mutató pozitívan alakult 2020. első hét hónapjában, ami összefüggésbe hozható a Családvédelmi Akcióterv kedvező pronatalista hatásaival. A termékenységi ráta és a születések száma is nőtt, miközben a halálozásoké viszont csökkent 2019. azonos időszakához képest. Az év első hét hónapjában 52825 gyermek született, ami 2488-cal,

közel 5%-kal több mint a 2019. január-júliusi születésszám. A Családvédelmi Akcióterv 2019 februári bejelentése után vállalt több mint 60 ezer gyermek száma 5,3%-kal, 3 077-tel haladta meg az egy évvel korábban azonos időszakban világra jöttékét. Pozitívum a teljes termékenységi arányszám alakulása is: az év első hét hónapjában mért 1,53-as szint 6,3%-kal magasabb a 2019. azonos időszakára számított 1,44-hez képest. A természetes fogyás a 2019. év első hét havi 27 748-cal szemben 2020. azonos időszakában 21 268 fő volt, vagyis közel negyedével (23,4%-kal, kb. 6 500-zal) mérséklődött. A házasságok számát tekintve 2020. első hét hónapjában 34 337 pár kötött házasságot, amely 6,7%-kal, 2 158-cal több az egy évvel korábbinál.

Az intézkedések számokban¹

Babaváró támogatás²

A babaváró támogatás iránti érdeklődés a bevezetést követően volt a legmagasabb, az első hónapban, 2019 júliusában 11 252-en igényelték. A koronavírus járvány időszaka alatt is megtartotta a népszerűségét, a napi igénylések száma ekkor is 300 körül volt.

2019 júliusa óta a benyújtott kérelmek száma összesen 96 235, amely 78 053 megkötött szerződést jelent. Az igénylők 87,9%-a a maximális 10 millió forintot kérelmezte, ez átlagosan 9,7 millió Ft-ot jelent. 2020. június végéig összesen 754,3 milliárd Forintot folyósítottak babaváró támogatásként.

Az igénylők negyede 18-29 éves, 66,9%-uk 30-40 év közötti, 8,6%-uk 41 év feletti³. Az igénylők között a legfiatalabbak valamivel nagyobb arányban vannak Pest megyében, míg az idősebbek inkább Budapestről nyújtanak be kérelmet. Az igénylők kicsivel több, mint harmada vidéki városból, közel ötödük megyei jogú városból, és Budapestről, köz-

1. táblázat: Az igénylők aránya településtípus szerint)

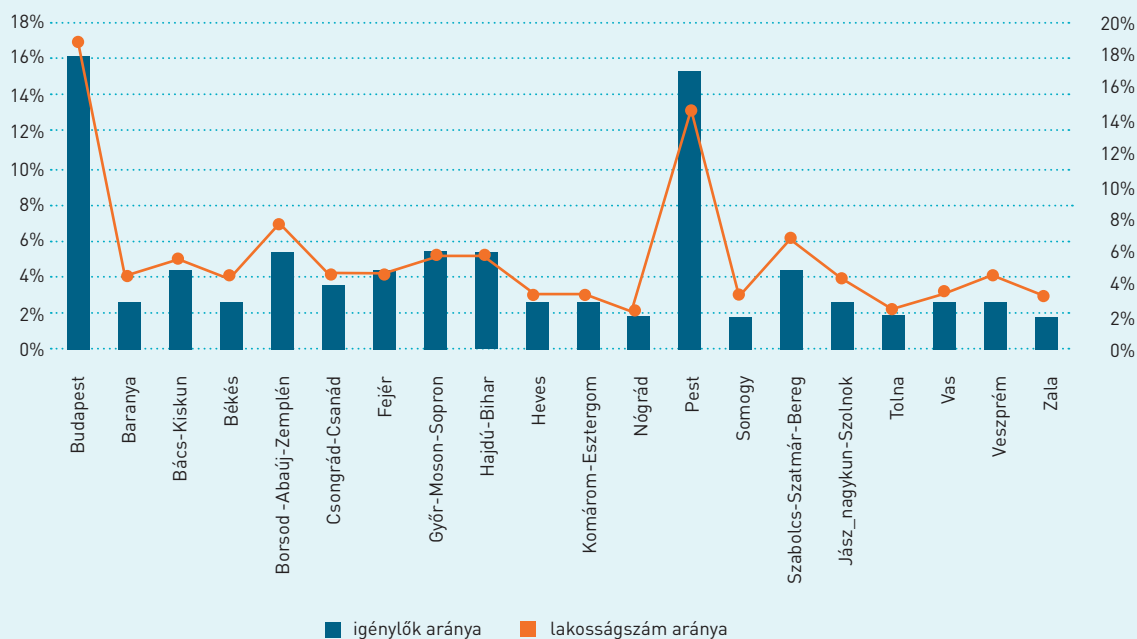
Településtípus	Ígyénylők aránya (%)
Budapest	18,2
Megyei jogú város	19,4
Város	33,2
Község	29,2

ségekből 29,2 %-uk nyújtotta be a kérelmet. A megyei igénybevételi adatok a legtöbb esetben igazodnak a lakosság számarányához. Pest megyében valamivel felette vannak, hét megyében 1%-kal alatta. Településnagyság szerint megmutatkozik, hogy – Budapestet leszámítva – a 2-5 ezer fős és a 10-20 ezres lakosságszámú települések azok, ahol a legtöbb igénylést regisztrálták.

¹Az adatok forrása minden esetben a Magyar Államkincstár által átadott adatbázis.

²2020. jún. 29-ig

³A 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet a babaváró támogatásról az igénylés feltételül szabja, hogy „a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 41. életévét”, ezért a 41 év feletti csak férfiak lehetnek.

1. ábra: A babaváró támogatást igénylők aránya a lakosság számához viszonyítva megyénként

Családi otthonteremtési kedvezmény⁴

A Családvédelmi Akcióterv első évében töretlen volt az érdeklődés a CSOK nyújtotta kedvezmény irányát, ahogy a bevezetése óta eltelt években 2015 óta. 2019. július 1. és 2020. június 30. között 28 883 CSOK szerződést kötöttek. Ezek közel harmadához CSOK kölcsön is kapcsolódott, 2020 július végéig a kétgyermekes családok 7528 kölcsön kérelmet nyújtottak be, a háromgyermekes családok 4006-ot. A kölcsön átlagösszege 8,6 millió Ft, a megkötött szerződések szerinti átlagösszeg 5,8 millió Ft volt.

A vizsgált időszakban kötött szerződések esetében az első igénylők életkora 18 és 74 év között, a másodiknak megjelölt igénylők életkora 17 és 83 év között volt. Míg az első igénylők átlagéletkora 37,1 év, a második igénylők valamivel fiatalabbak, átlagéletkoruk 35,1 év.

ACSOK-ot igénybevevők 90,3%-ának már volt gyermeke a támogatás igénylésekor. Az összes igénylő 25,7%-ának egy, több mint harmaduknak két meg-

2. táblázat: Az igénylők aránya gyermekszám szerint

Meglévő gyermekek száma	Igénylők aránya (%)
nincs	9,7
1 gyermek	25,7
2 gyermek	36,3
3 gyermek	25,1
4 vagy több gyermek	3,2

lévő gyermeke volt a szerződés megkötésekor, több mint negyedüknek pedig három vagy több gyermeke. A CSOK támogatás egyik legfontosabb célja, hogy a támogatás ösztönözze a gyermekvállalási hajlandóságot. 2019. július 1. és 2020. június 30. között megkötött szerződések közül 10 032 szerződésben összesen 14141 gyermek megszületését vállalták előre. Az összes szerződés közel 35%-a olyan, amely újabb gyermekek vállalását foglalja magában.

⁴2019. júl. 1. - 2020. máj. 31.

A vizsgált időszakban kötött CSOK-szerződésekben az ingatlanok legnagyobb része községben, közel harmada kisvárosban, hatoda megyei jogú városban helyezkedik el, míg kevesebb mint tizede Budapesten. Lakosságszámhoz viszonyítva jóval kisebb az igénybevétel Budapesten, mint más településeken, községekben pedig kifejezetten magasabb.

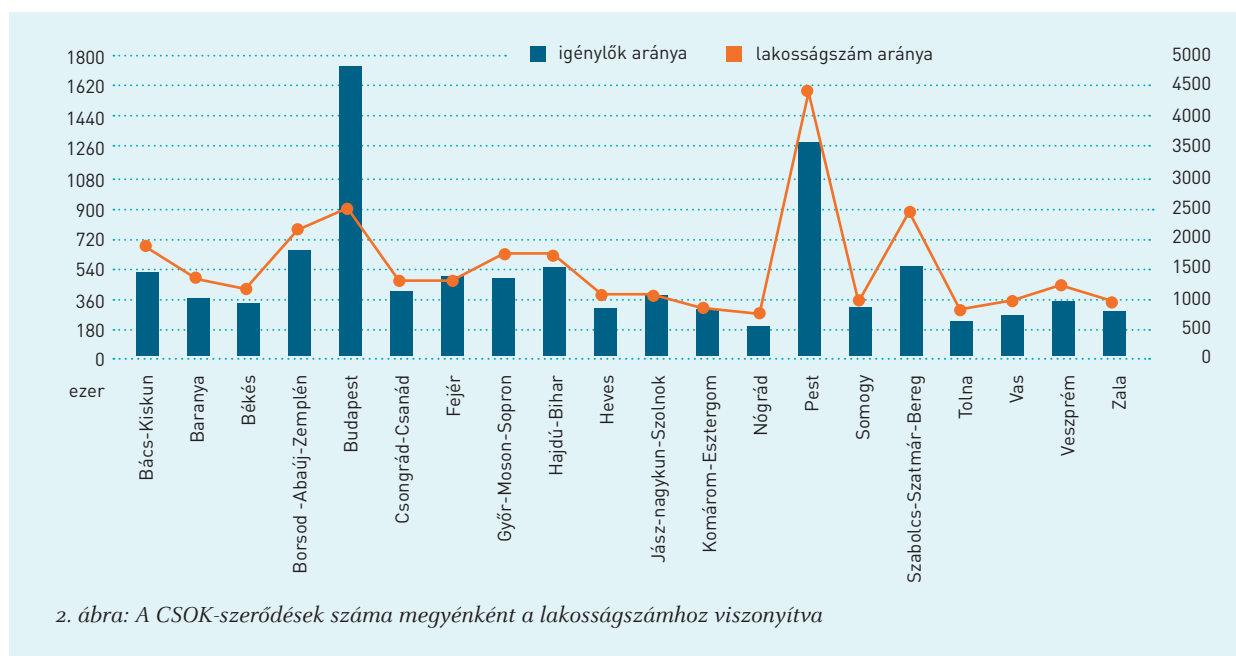
Megyei bontás szerint Pest megyében vették igénybe az elmúlt egy évben a legtöbben a családi otthonteremtési kedvezményt. Pest megyén kívül legtöbben Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, valamint Budapesten éltek ezzel a lehetőséggel. A legkevesebben pedig Komárom-Esztergom, Tolna és Nógrád megyékben. Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Győr-Moson-Sopron, Nógrád és Baranya megyékben a lakosságszámhoz képest arányaiban a legtöbb szerződést kötötték. A lakosságszámhoz képest a legkevesebbet Budapesten, Komárom-Esztergom és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben.

3. táblázat: A CSOK-szerződések megoszlása gyermekvállalás szerint

Vállalt gyerekszám	Szerződések száma (db)	Szerződések aránya (%)
nincs vállalás	18 851	65,3
1 gyermek	6155	21,3
2 gyermek	3645	12,6
3 gyermek	232	0,8
Összesen	28 883	100,0

4. táblázat: A CSOK-szerződések megoszlása az ingatlanok településtípusa szerint

Településtípus	Szerződések száma (db)	Szerződések aránya (%)
Budapest	2446	8,5
megyei jogú város	5009	17,3
város	8966	31,0
község	12 460	43,1
Összesen	28 881	100,0

2. ábra: A CSOK-szerződések száma megyénként a lakosságszámhoz viszonyítva

Jelzáloghitel elengedése⁵

A jelzáloghitel elengedésére irányuló kérelmek száma is folyamatosan növekszik 2019 decembere óta, 2020. június végére már 17 933 ezer kérelmet adtak be, és a támogató határozatok száma meghaladta a tízezret. A visszautasított kérelmek száma rendkívül alacsony, mindössze 418. A támogatási összeg átlagosan 1,8 millió Ft.

Négygyermekes anyák⁶

személyijövedelemadó-kedvezménye 2020. január és április vége között összesen 43,1 ezer anya élt a lehetőséggel. Az szja-kedvezmény átlagos havi összege 35 632 Ft volt, ami összeségben 5,9 milliárd Ft-ot jelent.

Nagyszülői gyed⁷

A Családvédelmi Akcióterv ezen intézkedése 2020. január 1-én indult, május végéig 62 fő igényelte, közülük kettő férfi, a többi igénylő nő volt. Egy főre átlagosan 179 582 Ft jutott havonta.

Nagycsaládosok autóvásárlási támogatása⁸

2020. június végéig 27 203 beadott kérelmet rögzítettek és 14 060 adásvételi szerződést kötöttek nagycsaládos autóvásárlásra, összesen 32,5 milliárd Ft összegben. A legtöbb szerződést, majdnem a szerződések harmadát (29,1%) Dacia típusú autóra kötötték. Az igénylők között két német (Volkswagen, Opel) és két francia (Citroen, Peugeot) márka is igen népszerű volt.

Az autóvásárlási támogatást a nagycsaládosok vehetik igénybe, vagyis a legalább három gyermekkel rendelkezők. Az igénybe vevők 87,3%-nak három gyermeke volt, 12,3%-uk négy vagy annál többgyermekes. Az igénylők között megjelennek kétgyermekesek is, amely azért lehetséges, mert éppen most várják a harmadik gyermeküket.

Az igénylők 24 és 66 év közöttiek, átlagéletkoruk 41,3 év volt. Az igénylők többsége (56,6%) a 40 éves korcsoportba tartozott, emellett nagy arányban (36,6%) voltak még a 30-as éveikben járók is.

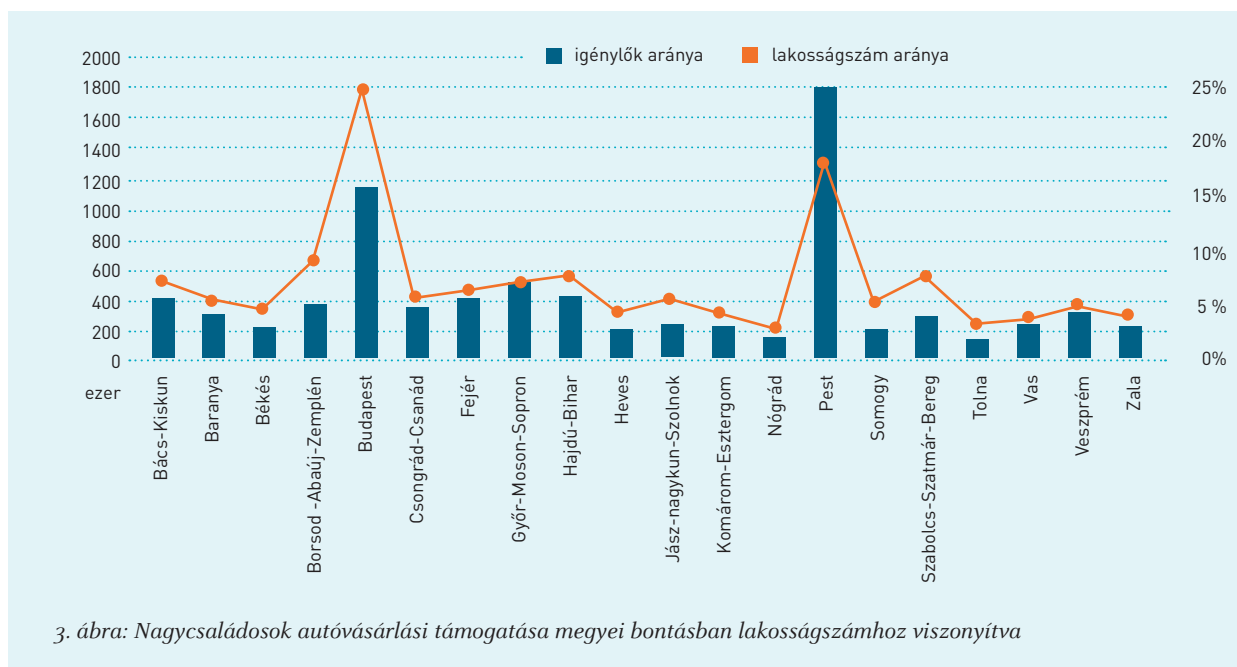
A családok nagy része (97%) kétszülős család. Egyedülállóként közel kétszázan vették igénybe ezt a támogatást. Míg az összes igénylő között a férfiak (65,4%) vannak többségben, addig az egyedülállók többsége, 86,9%-a nő.

Legnagyobb arányban (35,2%) a városban élők éltek a lehetőséggel, majd a községekben (28,1%), végül pedig a megyei jogú városokban (21,6%) és Budapesten (15,2%). Lakosságszámhoz viszonyítva a vidéki városokban valamivel nagyobb volt az érdeklődés, mint Budapesten és a községekben.

A megyei lakosságszámhoz viszonyítva Pest megyében a lakosság arányát felülmúlta az igénylők aránya, míg Budapesten és az északkeleti megyékben kissé alacsonyabban maradt, de összességében az látható, hogy az ország valamennyi területén népszerű a támogatás.

5. táblázat: Az igénylők aránya településtípus szerint

Településtípus	Igénylők aránya (%)
Budapest	15,2
megyei jogú város	21,6
város	35,2
község	28,1

3. ábra: Nagycsaládosok autóvásárlási támogatása megyei bontásban lakosságszámhoz viszonyítva

⁵2020. jún. 29-ig

⁷2020. máj. 31-ig

⁶2020. ápr. 30-ig

⁸2020. jún. 29-ig

A Családvédelmi Akcióterv megítélése

Módszer

A KINCS a Családvédelmi Akcióterv bevezetésekor, 2019-ben, és 2020-ban is közvéleménykutatást készített az intézkedésekről. Az első felmérés során, 2019 áprilisában 1000, 18 és 45 év közötti gyermekvállalási korban lévő személy megkérdezése történt CATI módszerrel. Összesen 500 férfi és 500 nő került a mintába. Csak azok vehettek részt a felmérésben, akik hallottak a Családvédelmi Akciótervről, azaz az összes telefonon felhívott (1 376 fő) 73%-a. Az országos minta 50%-a gyermektelen, 20%-a egygyermekes, 20%-a kétgyermekes, 10%-a három- vagy több gyermekes volt. Iskolai végzettség tekintetében 18%-uk alap-, 36%-uk közép- és 46%-uk felsőfokú végzettséggel rendelkezett. A megkérdezettek közül 40% volt házas, 27% élt élettársi kapcsolat

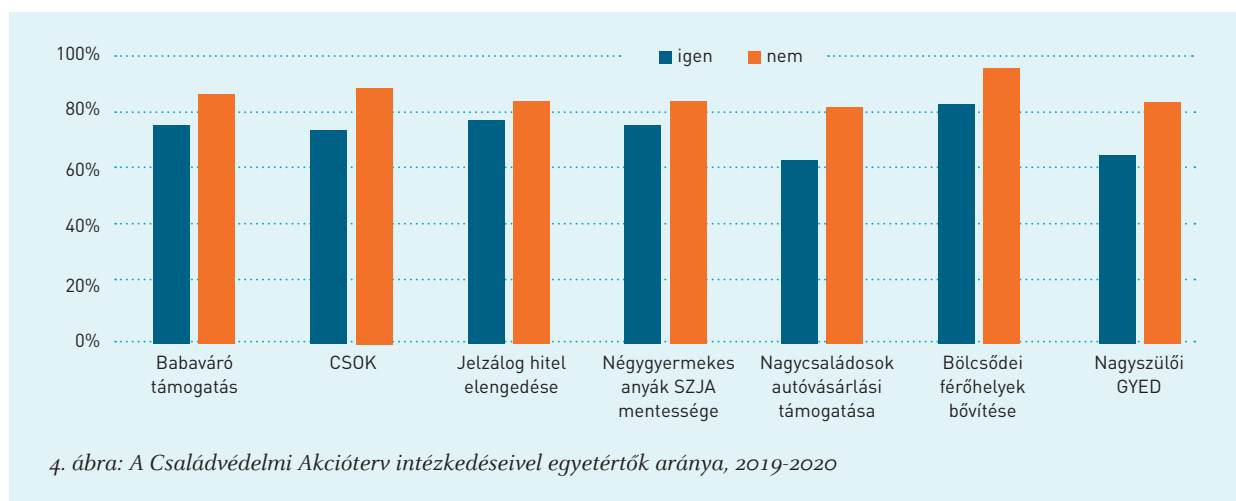
ban, 30% volt egyedülálló, 2% elvált és 1% özvegy. 2020. május 18-20. között a felmérést megismételtük az addigi tapasztalatokkal kiegészítve. Az 1000 fős mintába szintén fele-fele arányban kerültek nők és férfiak. 42%-uknak alapfokú, 37%-uknak középfokú, 21%-uknak felsőfokú végzettsége volt. A válaszadók nagyjából azonos arányban tartoztak a 18-29, a 30-39 és a 40-49 éves korosztályhoz. 35%-uk házas volt, 31-31%-uk élettársi kapcsolatban vagy egyedül élt, 2%-uk pedig elvált. A minta 18%-a élt Budapesten, 20%-a megyeszékhelyen, 32%-a egyéb városban, 30%-a pedig községben, faluban. A megkérdezettek közül 507 főnek, 51%-nak volt gyermeke. A gyermekesek 34%-ának egy, 38%-ának kettő, 19%-ának három, 6%-ának négy, 3%-ának pedig öt vagy több gyermeke született.

Eredmények

Az intézkedések támogatottsága

2019-ben a válaszadók háromnegyede a Családvédelmi Akcióterv valamennyi intézkedésével egyetértett. 2020-ban, egy év elteltével még pozitívabban vélekedtek a válaszadók, ebben az évben már 80% fölötti támogatottságról beszélhetünk a különböző intézkedéseket illetően. Mind a kettő felmérés során a bölcsődei férőhelyek bővítése volt a legnépszerűbb intézkedés, ezt 2020-ban már

gyakorlatilag minden válaszadó támogatta (96%). Míg 2019-ben a nagycsaládosok autóvásárlási támogatása és a nagyszülői gyed zárta a sort, addig 2020-ra ennek a két intézkedésnek is megugrott a népszerűsége és 80% fölé emelkedett. Habár az első évben még ennek a két intézkedésnek a támogatottsága lemaradt a többihez képest, a második évre már egy szintre emelkedtek velük.

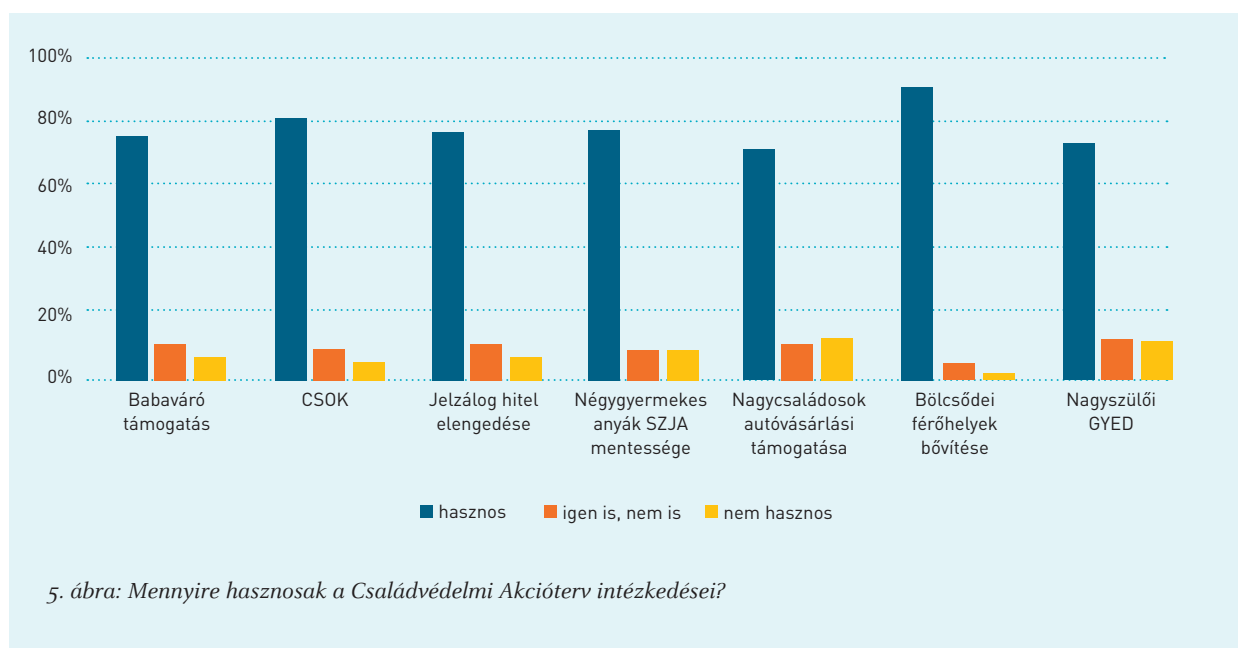
A középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők 90,6%-a, a felsőfokú végzettségűeknek 87,5%-a CSOK-kal értett egyet leginkább. Az alapfokú iskolai végzettségűek többsége a jelzáloghitel elen-

gedését, a négygyermekes anyák személyijövedelemadó-mentességét, a nagycsaládosok autóvásárlási támogatását és a nagyszülői gyedet támogatta leginkább.

Az intézkedések hasznossága

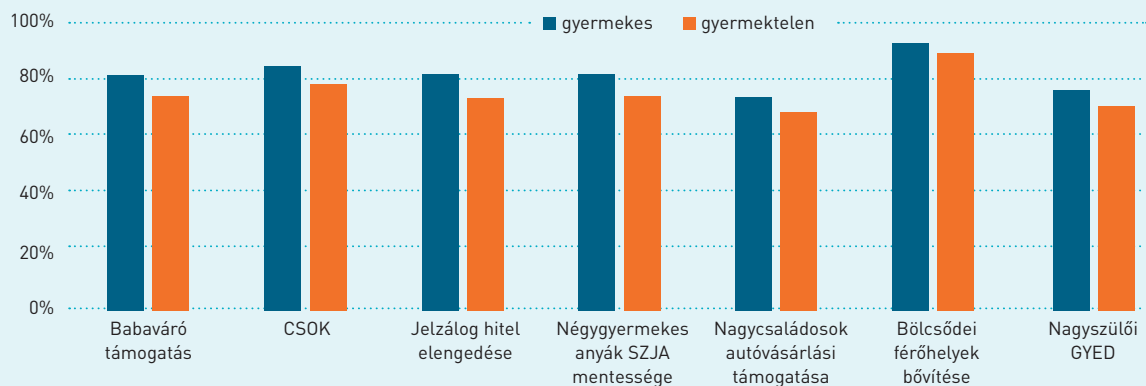
2020-ban új kérdésként szerepelt, hogy a válaszadók mennyire tartják hasznosnak a Családvédelmi Akcióterv intézkedéseit. Az alábbi diagramon is láthatjuk, hogy a válaszadók elégedettek az intézkedésekkel, és kifejezetten hasznosnak tartják azokat. A válaszok itt is hasonlóan alakultak, mint az előzőekben, hiszen a bölcsődei férőhelyek

bővítését majdnem mindenki hasznosnak tartotta (91,5%), de a CSOK (82,2%), a babaváró támogatás (78%) és a négygyermekes anyák szja-mentessége (78,4%) is a legnépszerűbbek közé tartozik. A maradék három intézkedés hasznosságával a válaszadók ugyancsak nagy aránya, nagyjából háromnegyede egyetértett.

Végzettség szerint vizsgálva a válaszokat két intézkedés esetében láthatunk hasonló gondolkodásmódot: a babaváró támogatás és a bölcsődei férőhelyek bővítése esetében. Ezeknél ugyanis gyakorlatilag ugyanúgy vélekedett mind a három csoport, az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők 93,8%-a, a középfokúak 89,3%-a, míg a felsőfokúak 90,9%-a vélte hasznosnak a bölcsődefejlesztési programot. A babaváró támogatást az alap és középfokú végzettségű válaszadóknak egyaránt 78,3%-a, a felsőfokú végzettségűeknek pedig 76,8%-a hasznosnak ítélte meg. Az intézkedések hasznosságát tekintve az alapfokú iskolai

végzettséggel rendelkezők vélekedtek a legpozitívabban, ugyanakkor az iskolai végzettség szerint legfeljebb pár százalékponti különbség mutatkozott az egyes intézkedések esetében az alap, a közép és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők között. A gyermekesek minden intézkedést hasznosabbnak ítélték, mint azok, akiknek nincsen gyermekük. Mind a gyermekes, mind a gyermektelen válaszadók a bölcsődei férőhelyek bővítését, majd a CSOK-ot tartották a legfontosabb intézkedésnek. Mindkét csoportban a nagyszülői gyed áll a sor végén, de ennek az aránya is 70% fölötti.

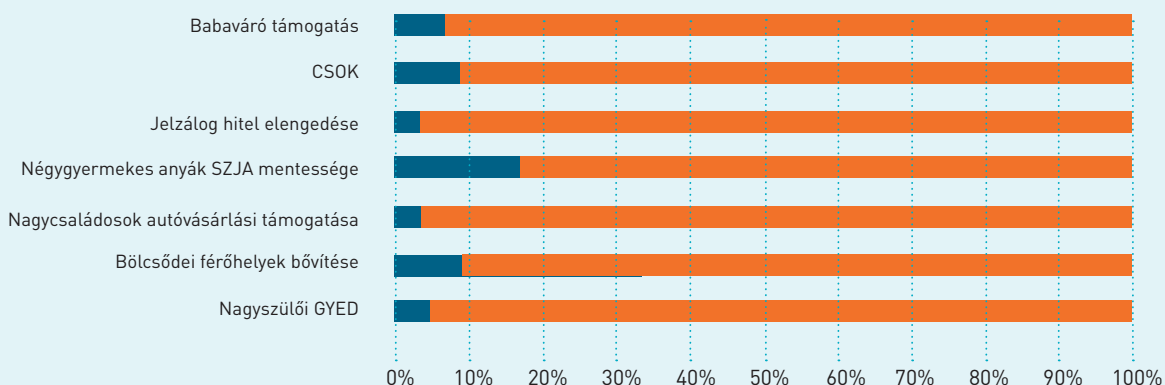

6. ábra: Hasznosnak ítélt intézkedések gyermekes megoszlás szerint

Az intézkedések igénybevétele

A válaszadók a Családvédelmi Akcióterv első évében a támogatások közül a bölcsődei ellátást és a CSOK-ot vették igénybe leginkább, az összes 18 és 49 év közötti megkérdezett 9%-a. Ezt követi 7%-

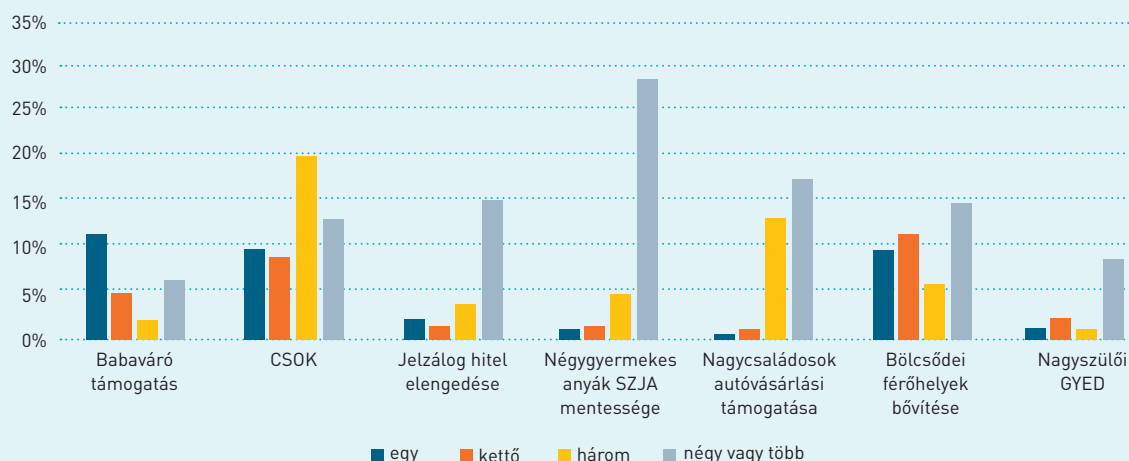
kal a babaváró támogatás. A bölcsődei férőhelyek bővítése a legnépszerűbb intézkedés, hiszen ezzel értettek egyet leginkább a megkérdezettek és ezt tartották a leghasznosabbnak is, valamint ezt vették a legtöbb igénybe az egy évalatt (9,4%).

7. ábra: A Családvédelmi Akcióterv intézkedéseit igénybe vevők aránya 2019 óta

A négy- vagy többgyermekesek éltek leginkább a Családvédelmi Akcióterv adta lehetőségekkel: ők vették igénybe leginkább a jelzáloghitel elengedését, a négygyermekes anyák szja-

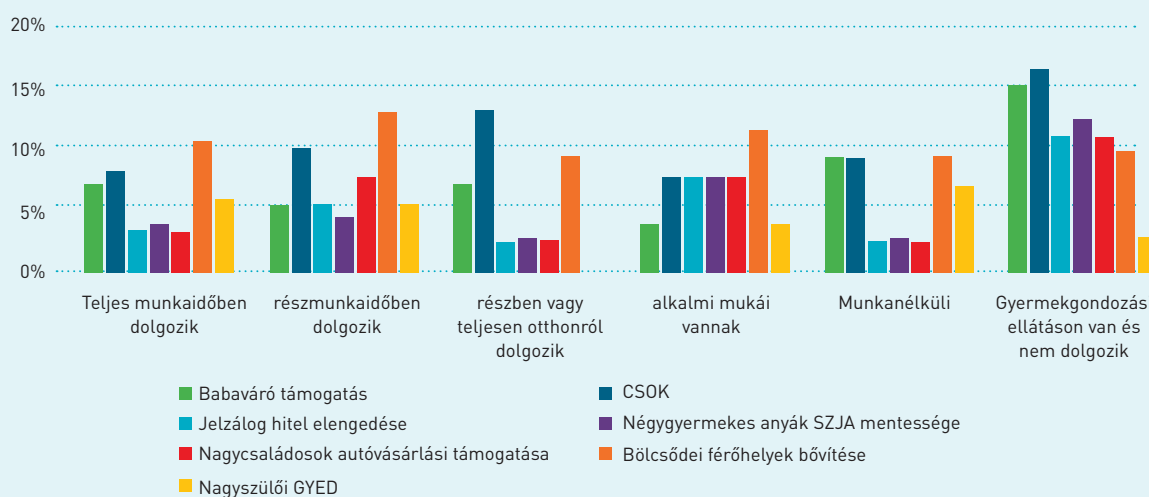
mentességét, a nagycsaládosok autóvásárlási támogatását és a nagyszülői gyedet. A CSOK a háromgyermekes családoknál, míg a babaváró támogatás az egygyermekesek körében a legnépszerűbb.

8. ábra: A Családvédelmi Akcióterv valamely intézkedést igénybe vevők aránya, gyermekszám szerinti bontásban⁹

Gazdasági aktivitás szerint vizsgálva az igénybevételt látható, hogy a kisgyermekes családok, azaz a gyermekgondozási ellátást igénybe vevő válaszadók tudtak legnagyobb mértékben élni a lehetőségekkel. Ennek a csoportnak 16,4%-a a CSOK-ot, 15,1%-a pedig a babaváró támogatást igénybe tudta venni a Családvédelmi Akcióterv

bevezetését követő egy éven belül. A foglalkoztatottak közül legtöbben a bölcsődei ellátást vették igénybe, körülbelül az összes gyermekvállalási korban lévő válaszadó tizede járatta bölcsődébe a gyermekét. Emellett a CSOK kölcsönök és a babaváró támogatás nyújtotta lehetőségekkel éltek leginkább.

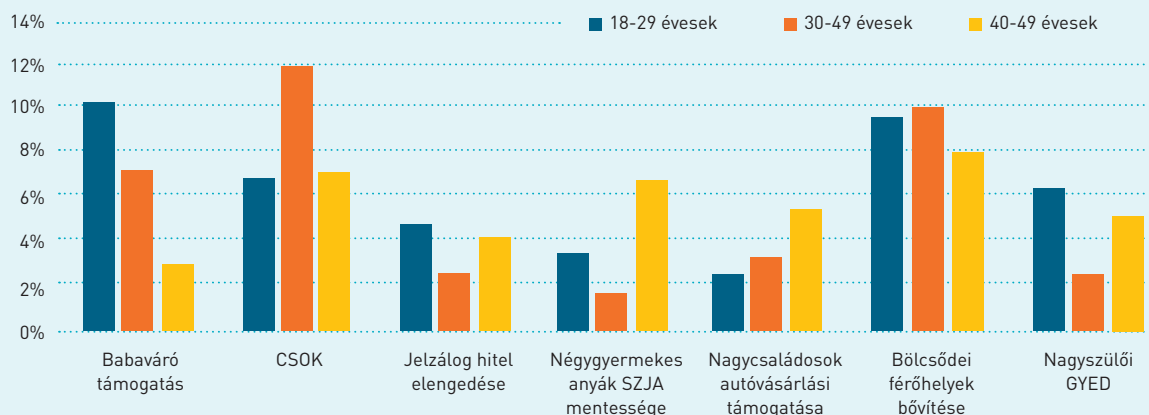

9. ábra: A Családvédelmi Akcióterv valamely intézkedését igénybe vevők aránya, gazdasági aktivitás szerint

Korcsoporthoz a legfiatalabbak számára a babaváró támogatás a legfontosabb, melyet a 18 és 29 éves megkérdezettek 16%-a vett igénybe.

A 30-as és a 40-es korosztály a CSOK kölcsönöket és a bölcsődei ellátást tudta leginkább igénybe venni.

⁹A bölcsődei férőhelyek bővítésére vonatkozó adatok nem szignifikánsak.

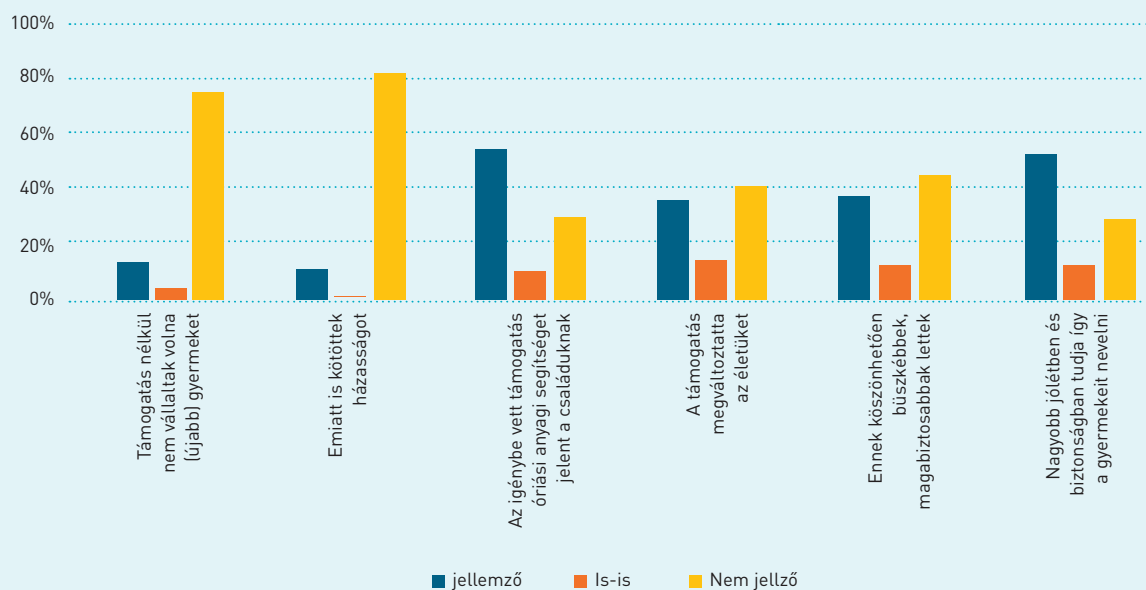

10. ábra: A Családvédelmi Akcióterv valamely intézkedését igénybe vevők aránya, korcsoport szerint

Az intézkedések hatása a családok életére

Az egyes támogatásokat igénybe vevők számára leginkább anyagilag, az életszínvonaluk javítása szempontjából volt pozitív hatása az intézkedéseknek. Több mint 50%-uk szerint óriási anyagi segítséget jelentett a támogatás a családjuk számára, aminek köszönhetően nagyobb jólétben és biztonságban tudják felnevelni a gyermekeiket. Közel 40%-uk úgy érezte, hogy magabiztosabbak, büszkébbek lettek és ugyanennyien nyilatkoztak úgy, hogy a támogatás megváltoztatta az életüket

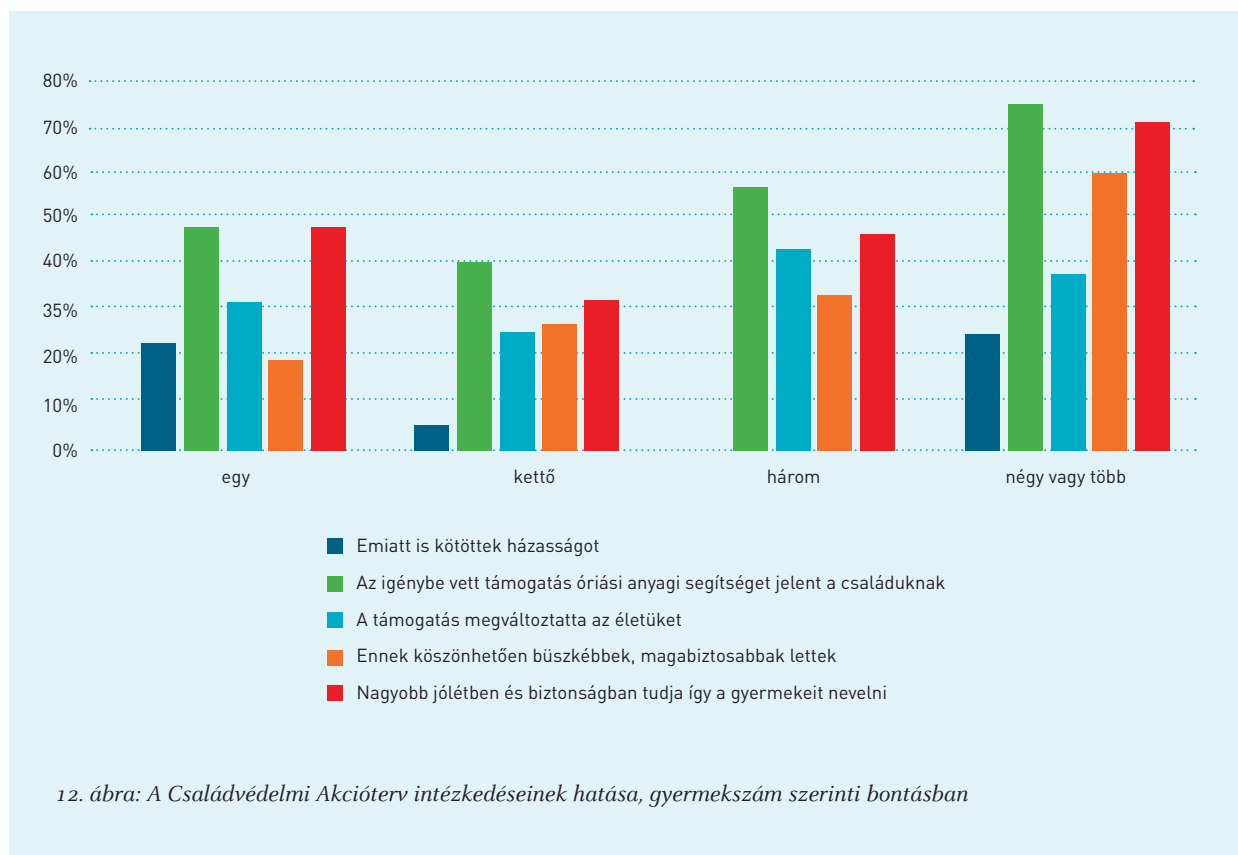
A Családvédelmi Akcióterv elsősorban rendkívül nagy anyagi segítséget jelent a családok számára, de nem elhanyagolható, hogy a támogatások révén a megkérdezettek önbecsülése is nagymértékben javult. Emellett a gyermekvállalás szempontjából is jelentős hatásai vannak, hiszen a támogatással élők közel 15%-a biztosan és további 5,2%-a valószínűleg enélkül nem vállalt volna (újabb) gyermeket, tehát a Családvédelmi Akcióterv által biztosított támogatásnak köszönhető, hogy a gyermekvállalás mellett döntöttek.

11. ábra: A Családvédelmi Akcióterv intézkedéseinek hatása

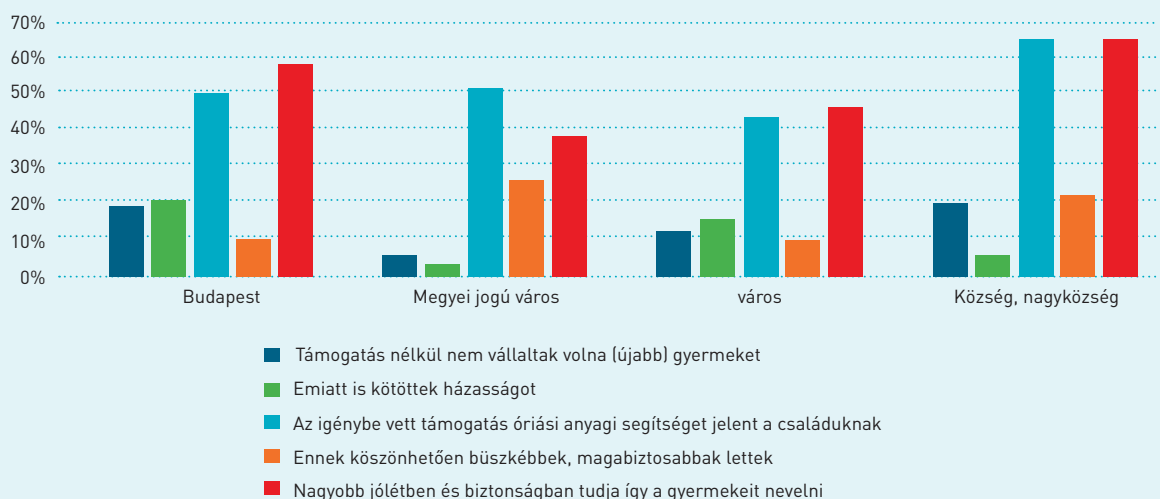
A négy- vagy többgyermekesek még nagyobb arányban hangsúlyozták a támogatás jelentőségét az életükben, hiszen 75%-uk úgy nyilatkozott, hogy az igénybe vett támogatás óriási anyagi segítséget jelentett, 71,4%-uk pedig kijelentette,

hogy ennek következtében nagyobb jólétben és biztonságban tudja a gyermekeit felnevelni. Az egy- és háromgyermekeseknek körülbelül a fele nyilatkozott hasonlóan, míg a kétgyermekeseknek 40 %-a.

Az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők a Családvédelmi Akcióterv pozitív hatásaként első helyen azt említették, hogy a támogatásoknak köszönhetően nagyobb jólétben és biztonságban tudják felnevelni a gyermeküket. A közép és a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezők viszont elsősorban az óriási anyagi segítség jelentőségét hangsúlyozták. Érdekes eredmény, hogy míg az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők számára a harmadik legfontosabb hozadéka az intézkedéseknek, hogy magabiztosabbak és büszkébbek lettek, addig a magasabb iskolai végzettségűek számára fontosabb, hogy a támogatás megváltoztatta az életüket. A településtípusokat vizsgálva a községben és

nagyközségben lakók 65,6%-a érzi úgy, hogy egyrészt óriási anyagi segítséget kaptak, másrészt nagyobb jólétben, anyagi biztonságban tudják felnevelni gyermekeiket. A többi településtípusnál is ez a két válaszkategória került az első két helyre, de nem ilyen magas arányban. A budapestiek, illetve a városokban élők számára a harmadik legfontosabb következmény, hogy az adott támogatás miatt kötöttek házasságot. A támogatás által nyújtott magabiztosság és büszkeség a megyejogú városokban (26,7%) és a községekben (22,6%) élők számára volt fontosabb. A támogatás igénybevétele nélkül leginkább a községekben élők (20%) és a budapestiek (19%) nem vállaltak volna (újabb) gyermeket.

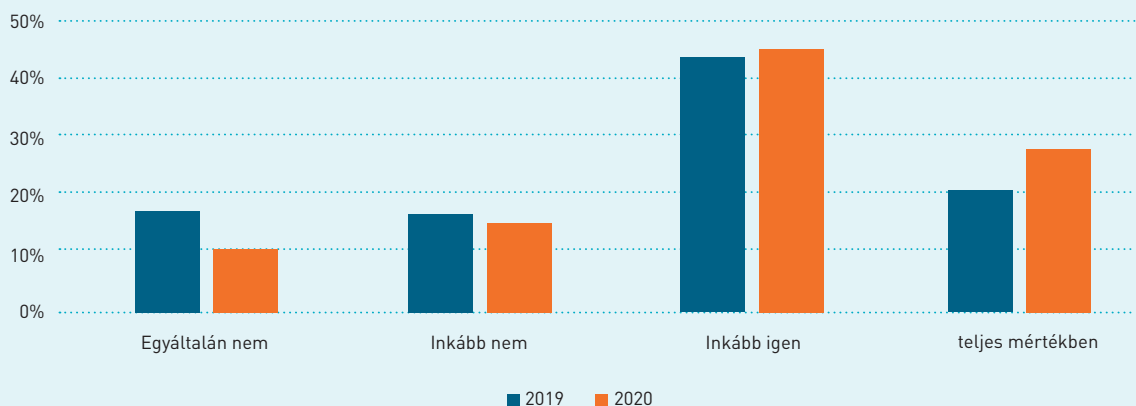
13. ábra: Mennyire igazak Önre az állítások?- településtípus szerint

Vélemények a Családvédelmi Akcióterv népesedési hatásairól

A Családvédelmi Akcióterv népesedési helyzetre gyakorolt pozitív hatását már 2019-ben, az intézkedések bevezetése előtt is érzékelték a megkérdezettek, hiszen 65,5%-uk alkalmasnak ítélte azokat a népességfogyás megállítására. 2020-ban már 7,7%-kal többen gondolták úgy, hogy az

Akcióterv intézkedései javítani fogják a demográfiai helyzetünket.

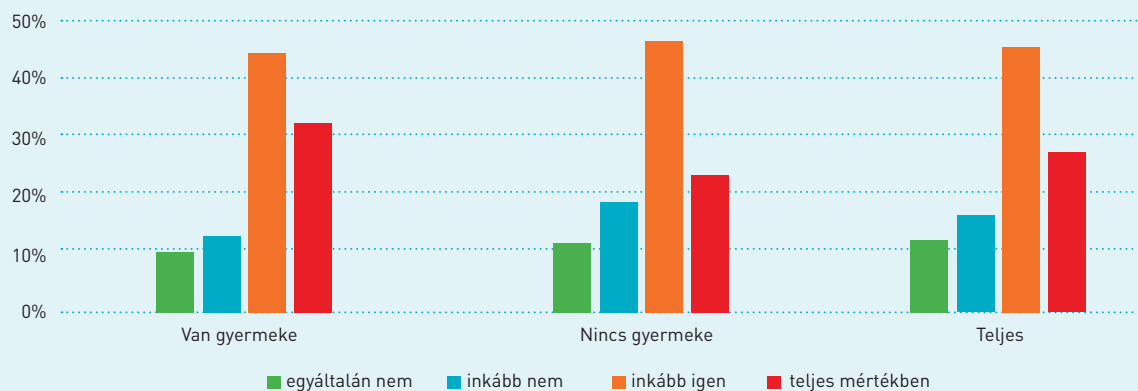
A gyermekvállalási korban lévő magyarok közel háromnegyede (73,2%-a) szerint a Családvédelmi Akcióterv intézkedései javítják Magyarország népesedési helyzetét és hozzájárulnak a népességfogyás megállításához.

14. ábra: A Családvédelmi Akcióterv intézkedéseinek népeségre gyakorolt hatása a válaszadók szerint, 2019-2020. (N= 966 és 977 fő)

Gyermekek és gyermektelen bontásban azt láthatjuk, hogy a gyermekek válaszadók 76,8%-a inkább, vagy teljes mértékben egyetértett azzal, hogy az intézkedések javítják az ország népesedési helyzetét és megállítják a népességfogyást, míg a gyermekek nélküli válaszadók 69,4%-a inkább, vagy teljes mértékben egyetértett azzal, hogy az intézkedések javítják az ország népesedési helyzetét és megállítják a népességfogyást.

mekteleneknél ez az arány valamivel alacsonyabb, 69,4%. Összességében a gyermekvállalási korban lévő magyarok között széles körű egyetértés van abban, hogy a Családvédelmi Akcióterv alapvetően jó megoldás a népesedési problémák kezelésére.

15. ábra: A Családvédelmi Akcióterv intézkedéseinek népességre gyakorolt hatása gyermekes/gyermektelen szerinti bontásban (N=977 fő)

Összegzés

A Családvédelmi Akcióterv rendkívüli népszerűségét mutatja, hogy a bevezetést követő első évben az intézkedésekkel a magyarok nagytöbbsége egyetértett és hasznosnak találta azokat. A széleskörű társadalmi támogatottságot jelzi, hogy kutatásaink szerint az egyetértők aránya a 2019-es évhez képest számottevően növekedett. A megismételt felmérés során átlagosan 10,6%-kal támogatták többet az intézkedéseket. A megkérdezettek a leghasznosabbnak a bölcsődefejlesztési programot (91,5%) és a CSOK-ot (82,2%) találták.

2020-ban a kialakult járványhelyzetben sem csökkent az érdeklődés babaváró támogatás és a nagycsaládosok autóvásárlási támogatása esetében a 2019-es évhez képest. A bölcsődefejlesztési program, valamint a CSOK pedig töretlenül nagy népszerűségnek örvend.

A támogatások jelentős pozitív hozadéka a házasságkötések növekvő száma és az emelkedő születésszám, de a demográfiai eredmények mellett nem elhanyagolható, hogy a Családvédelmi Akcióterv hatására javult a családok életszínvonala, és az anyagi segítségnek köszönhetően nagyobb jólétben és biztonságban tudják nevelni a gyermekeiket. A családok magabiztosabbak és büszkébbek lettek, továbbá közel ötödük a támogatások hatására vállalt (újabb) gyermeket. A gyermekvállalási korban lévő magyarok háromnegyede szerint a Családvédelmi Akcióterv intézkedései javítják Magyarország népesedési helyzetét és hozzájárulnak a népességfogyás megállításához, amit a népmozgalmi adatok is alátámasztanak.